

dr Zbigniew Canowiecki  
prezydent Pracodawców Pomorza

## Wprowadzenie i przedstawienie proponowanych kluczowych wyzwań rozwojowych Pomorza

Szanowni Państwo.

Podejmując się misji promocji wyzwań rozwojowych wśród mieszkańców Pomorza inicjatorzy i organizatorzy naszych spotkań postanowili w gronie przedstawicieli władzy – nauki – gospodarki wybrać i zdefiniować (najprościej jak można) 6–7 kluczowych celów dla rozwoju i przyszłości regionu. Organizatorzy przedsięwzięcia założyli, że dokument pt. „Kluczowe wyzwania rozwojowe Pomorza” nie powinien być opisem wybranych celów rozwojowych, ale zawierać jedynie ich hasła z 2–3 zdaniowym uzasadnieniem. Ponieważ z tym przekazem chcemy również dotrzeć do najważniejszych polityków w państwie uznaliśmy, że wskazane byłoby zasygnalizowanie w każdym temacie paru najważniejszych zadań, wymagających wsparcia decyzyjnego lub finansowego władz centralnych. Oczywiście nie ma potrzeby wskazywania tych zadań, które są już zaawansowane w ramach danego celu lub ich realizacja jest zagwarantowana.

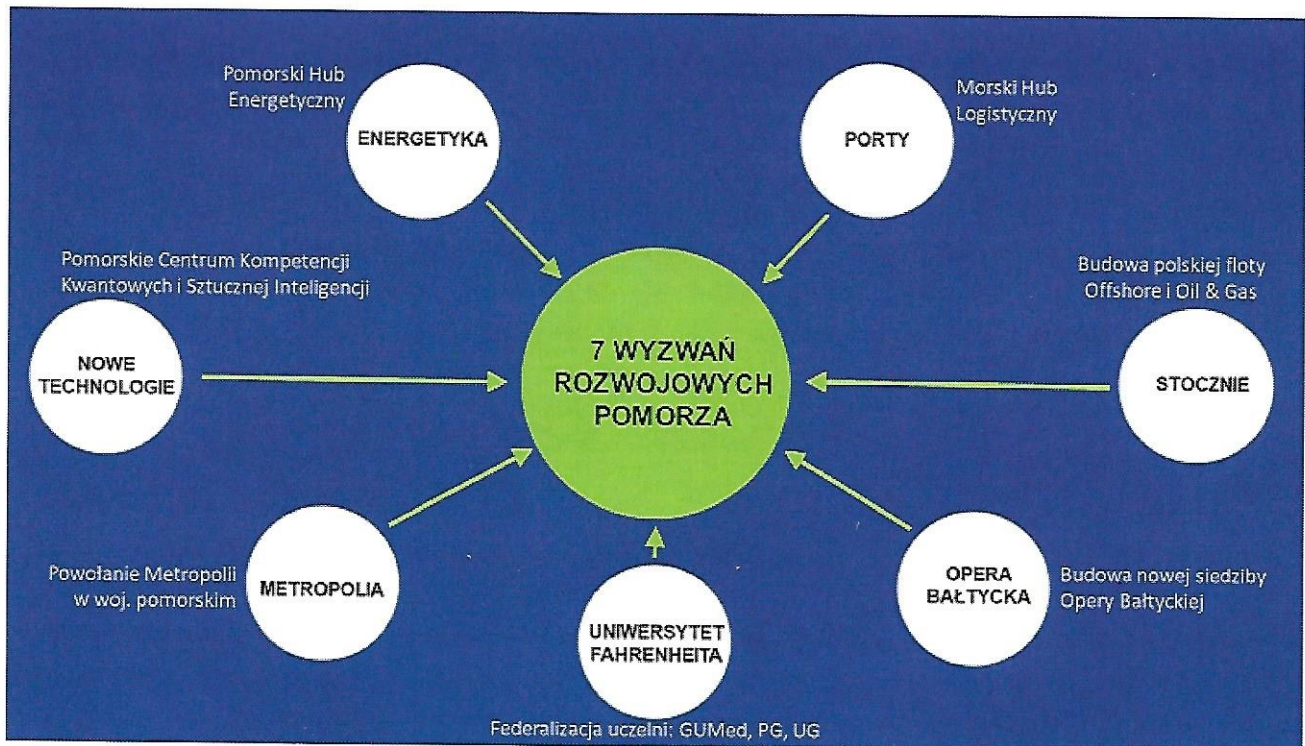
Na podstawie przedstawionych przez ekspertów propozycji podczas pierwszego spotkania w dniu 16 maja 2024 roku udało się zdefiniować pierwsze trzy cele gospodarcze. Przed dzisiejszym posiedzeniem zgłoszono ostatnie cztery, które zostaną dzisiaj przedstawione i omówione. W wyniku dotychczasowych prac, wypowiedzi ekspertów i konsultacji załączamy projekt dokumentu zawierający siedem pomorskich celów rozwojowych, w tym cztery gospodarcze.

Oczywiście można wskazać wiele innych obszarów gospodarczych lub aktywności społecznej wymagających omówienia, promowania i przedstawiania licznych potrzeb. Do nich można zaliczyć chociażby ochronę zdrowia, turystykę czy też rolnictwo. Nie stawialiśmy jednak sobie za cel napisania kolejnej strategii działań rozwojowych we wszystkich dziedzinach. Wręcz przeciwnie, chcemy dokonać trudnego wyboru celów warunkujących naszą przyszłość w ramach zrównoważonego rozwoju regionu na podstawie już opracowanych dokumentów strategicznych, analiz i debat publicznych. Nie mniej jednak organizatorzy proponują kontynuowanie spotkań w formie dyskusji tematycznych przybliżających wybrane kluczowe cele rozwojowe przyjęte w dniu dzisiejszym oraz w innych dziedzinach gospodarczych lub społecznych.

Licząc na aktywność wielu środowisk zapraszamy również do współpracy media, bez których nie będzie możliwe zrealizowanie naszego podstawowego celu związanego z promocją kluczowych wyzwań rozwojowych naszego województwa.

---

**Dr Zbigniew Canowiecki.** Absolwent Politechniki Gdańskiej. Doktorat uzyskał na Uniwersytecie Gdańskim. Przez blisko 30 lat prezes giełdowej spółki Centrostal S.A. Po 1989 roku zaangażował się w tworzenie struktur samorządu gospodarczego na szczeblu krajowym i regionalnym pełniąc szereg funkcji, w tym m.in. prezydenta Pomorskiej Izby Przemysłowo – Handlowej, przewodniczącego Sejmiku Gospodarczego Województwa Pomorskiego i Pomorskiej Rady Przedsiębiorczości oraz rektora Wyższej Szkoły Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych. Obecnie prezydent Pracodawców Pomorza, przewodniczący Konwentu Gospodarczego przy Związku Uczelni Fahrenheita, wcześniej Politechniki Gdańskiej.



## Kluczowe wyzwania rozwojowe Pomorza

Pomorze i Gdańsk od zawsze były centralnymi punktami szlaków komunikacyjnych i transportowych w Polsce. Obecnie pełnią kluczową rolę jako hub logistyczny dla całego kraju. W obliczu wyzwań geopolitycznych i rosnącego zagrożenia konfliktem ze wschodu, znaczenie tej funkcji nabiera dodatkowego wymiaru. Jesteśmy również świadkami zmiany geografii energetycznej kraju, a Pomorze ma szansę stać się liderem zielonej transformacji energetycznej i źródłem czystej energii dla polskiej gospodarki. Aby w pełni wykorzystać te wyzwania, musimy zapewnić atrakcyjność regionu dla mieszkańców, talentów i inwestorów. Kluczowym elementem tej atrakcyjności są wysokiej jakości funkcje metropolitalne, co wymaga m.in. inwestycji w kulturę i naukę.

W ostatnich latach Pomorze zostało dotknięte negatywnymi decyzjami centralnymi, czego jaskrawym przykładem była utrata podmiotowości i parcelacja aktywów Grupy Lotos. Na szczeblu rządowym brakowało nam partnera do dyskusji o kluczowych wyzwaniach i inwestycjach o znaczeniu wykraczającym poza poziom lokalny. Przykładami takich inwestycji są budowa pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej oraz wsparcie infrastruktury portowej pod kątem morskiej energetyki odnawialnej. Dziś stoimy przed niepowtarzalną szansą aby to zmienić. Potrzebujemy konsensusu i współpracy pomiędzy poziomem regionalnym i centralnym.

Niniejszy dokument powstał w wyniku konsultacji i wyboru najważniejszych celów rozwojowych województwa pomorskiego przez zespół przedstawicieli nauki, gospodarki oraz ekspertów branżowych, pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego i Wojewody Pomorskiej. Dokument hasłowo definiuje wyzwania rozwojowe, wskazując jedynie te problemy, które wymagają wsparcia decyzyjnego lub finansowego władz centralnych.

\*\*\*\*\*

### 1. Pomorski hub energetyczny – lider zielonej transformacji energetycznej

**Uzasadnienie:** Wyzwaniem rozwojowym jest przyspieszenie procesu zielonej transformacji energetycznej i zapewnienie czystej energii dla wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki. Obserwujemy obecnie proces zmiany geografii energetycznej kraju i w perspektywie kilkunastu lat Pomorze stanie się kluczowym źródłem zielonej, nieemisyjnej energii dla Polski (farmy wiatrowe, MEW, EJ). Pomorze nie ma obciążenia w postaci energetyki węglowej co ułatwia i przyspiesza wprowadzanie strategii zielonej transformacji. Pomorze powinno być również centrum polskiej współpracy z krajami bałtyckimi w zakresie farm wiatrowych, energii słonecznej, wodoru, magazynów prądu i ciepła oraz paliwa e-fuel.

#### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

1. Wyrażenie zgody przez Ministerstwo Aktywów Państwowych na stworzenie na bazie Energa S.A. Krajowego Centrum Kompetencyjnego dla energetyki poprzez przeniesienie z PKN Orlen do Energii S.A. aktywów energetycznych i obrotu gazem, przy utrzymaniu jej statusu jako spółki publicznej notowanej na GPW z perspektywą pozyskania przez Energa S.A. kapitałowych inwestorów prywatnych.
2. Powołanie w Gdańsku, w drodze uchwały rządowej, Bałtyckiego Funduszu Transformacji Energetycznej w oparciu o projekt grupy wybitnych ekspertów, w tym Pawła Olechnowicza, Janusza Stainhoffa i Grzegorza Stanisławskiego.

## **2. Morski hub logistyczny – zwiększenie dostępności i zdolności przeładunkowych portów morskich**

**Uzasadnienie:** Inwestycje portowe to inwestycje w bezpieczeństwo, transformację energetyczną oraz zapewnienie konkurencyjności portów morskich o znaczeniu strategicznym dla Polski i UE. Zwiększenie efektywności i możliwości działania portów jako polskiego morskiego hubu logistycznego wymusza wzięcie przez władze centralne i regionalne większej odpowiedzialności za ich funkcjonowanie, systematyczne zwiększanie dostępności drogowej i kolejowej do portów oraz ich zdolności przeładunkowych.

### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

1. Regulacyjne i finansowe wsparcie przez Ministerstwo Infrastruktury realizacji inwestycji portowych zabezpieczających infrastrukturę krytyczną oraz w zakresie rozwiązań systemowych IT.
2. Włączenie przez Ministerstwo Infrastruktury „zielonego światła” dla Zarządu Morskiego Portu Gdynia w zakresie budowy portu zewnętrznego w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego.
3. Nadanie przez GDDKiA priorytetu budowy Drogi Czerwonej i przyspieszenie jej realizacji w stosunku do założeń planowych oraz zaliczenie do dróg krajowych Via Maris pozwalającej uruchomić potencjał terenowy Portu Gdynia i rozwój funkcji portowych we Władysławowie.
4. Zobowiązanie PKP PLK do przyspieszenia prac modernizacyjnych linii kolejowej nr 201 (Gdynia) oraz budowa dodatkowego mostu przez Martwą Wisłę w ciągu linii kolejowej nr 226 (Gdańsk).
5. Wsparcie finansowe w ramach KPO dużych portów morskich w Gdańsku i Gdyni celem dostosowania ich do obsługi instalacyjnej farm wiatrowych oraz małych portów morskich we Władysławowie, Ustce i Łebie w celu dostosowania ich do obsługi serwisowej w zakresie offshore.
6. Ustawowe zwiększenie wpływu samorządowych władz regionalnych w zakresie nadzoru i koordynacji działań oraz współpracy portów w Gdańsku i Gdyni.

## **3. Stocznie produkujące statki dla offshoru i transportu Oil & Gas**

**Uzasadnienie:** Trójmiejskie stocznie produkcyjne (m.in. Crist, Remontowa) posiadające odpowiednie kompetencje, umiejętności, zasoby ludzkie, know how, wymagany standing finansowy oraz niezbędne zdolności produkcyjne realizują zamówienia armatorów zagranicznych na statki specjalistyczne, w tym Offshorowe oraz do przewozu gazu i paliw płynnych wobec braku decyzji władz polskich o budowie własnej floty w tym zakresie (dzierżawimy, leasingujemy zlecając ich budowę zagranicznym stoczniom).

### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

1. Wyrażenie zgody przez Ministerstwo Infrastruktury w porozumieniu z Ministerstwem Aktywów Państwowych na powołanie przez zainteresowane spółki z udziałem Skarbu Państwa (np. PGE i PKN Orlen) spółki armatorskiej (np. na bazie firmy Petrobaltic) realizującej program budowy przez polskie stocznie floty własnych statków do budowy i serwisowania farm wiatrowych na morzu oraz przewozu paliw płynnych i gazu.

2. Powołanie Pełnomocnika Rządu do spraw gospodarki Offshore i Local Content w zakresie morskiej energetyki wiatrowej, którego zadaniem byłoby między innymi nadzór nad realizacją Porozumienia sektorowego z dnia 15 września 2021 roku na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce.

#### **4. Pomorskie Centrum Kompetencji Kwantowych i Sztucznej Inteligencji (AI)**

**Uzasadnienie:** Wyzwaniem współczesności jest budowanie kompetencji na światowym poziomie w obszarze, który zdecyduje o pozycji konkurencyjnej i technologicznej krajów w najbliższej przyszłości – AI oraz technologii kwantowych. Pomorskie ma atuty, aby zająć rozpoznawalne miejsce w tym wyścigu: Centrum Kompetencji STOS PG z superkomputerem Kraken, Międzynarodowe Centrum Teorii Technologii Kwantowych UG, renomowane naukowe zespoły badawcze specjalizujące się w AI i jej zastosowaniach (PG, UG, GUMed), liczne ośrodki R&D kluczowych korporacji międzynarodowych (np. Intel, Amazon) oraz największy w Polsce klaster ICT utworzony ze środków regionalnych i inwestujący znaczące środki w infrastrukturę badawczą.

##### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

1. Zapewnienie finansowania ze środków KPO lub budżetowych zakupu komputera kwantowego uzupełniającego moce badawcze komputera Kraken i pracującego jako infrastruktura badawcza Uczelni Fahrenheita i zainteresowanych uczelni pomorskich.
2. Powołanie Pomorskiego Funduszu Inwestycyjnego Nowych Technologii stymulującego i inwestującego w badania i rozwój technologii opartych o AI i technologie kwantowe.
3. Opracowanie i wdrożenie przez Ministerstwo Cyfryzacji ram regulacyjnych stymulujących inwestycje w rozwiązania AI oparte o wykorzystywanie danych publicznych.

#### **5. Federalizacja uczelni należących do Związku im. Fahrenheita (GUMed, PG, UG)**

**Uzasadnienie:** Wyzwaniem dla Pomorza jest stworzenie silnego ośrodka akademickiego w Gdańsku poprzez wykorzystanie zasobów i możliwości wszystkich trzech uczelni (GUMed, PG, UG). Federalizacja tych uczelni umożliwi sprawne prowadzenie wspólnej polityki oraz rozszerzenie współpracy międzynarodowej na rzecz podnoszenia jakości badań naukowych, prac rozwojowych i kształcenia. Wspólna realizacja programów badawczych, dydaktycznych oraz popularyzatorskich umożliwi efektywniejszą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym na rzecz rozwoju regionu i kraju.

##### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

1. Przyjęcie przez rząd i parlament, proponowanych przez trzech rektorów pomorskich uczelni, zmian w ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie przepisów przejściowych regulujących status obecnych uczelni badawczych w przypadku utworzenia federacji.
2. Opracowanie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego programu bądź systemu umożliwiającego premiowanie zwiększanie subwencji dla jednostek ponoszących trud tworzenia uczelni federacyjnych.

## 6. Powołanie metropolii w województwie pomorskim

**Uzasadnienie:** Powołanie metropolii na terenie województwa pomorskiego jest konieczne. Umożliwi to koordynację i wspólną realizację zadań wykraczających poza możliwości jednego miasta czy gminy oraz zdynamizuje rozwój nie tylko obszaru metropolitalnego, ale całego regionu. Jednak co do zasad powoływania i funkcjonowania Metropolii w świetle nieudanego eksperymentu Śląsko – Zagłębiowskiej Metropolii musi obecnie zdecydować rząd i parlament.

### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

1. Uchwalenie rządowej ustawy metropolitalnej regulującej zasady tworzenia obszarów metropolitalnych w Polsce oraz określającej ich miejsce w strukturze terytorialno-administracyjnej kraju.
2. Powołanie Metropolii na terenie województwa pomorskiego.

## 7. Budowa nowej siedziby Opery Bałtyckiej

**Uzasadnienie:** Opera Bałtycka wykorzystuje w swojej działalności artystycznej obiekt wybudowany w 1915 roku z przeznaczeniem na ujeżdżalnię koni i z czasem zamieniony na salę sportowo-widowiskową. W latach 1946–1947 odbywały się tam zawody bokserskie. Po tym okresie obiekt przekazano na cele kultury i wielokrotnie przebudowywano. Konieczność budowy nowej siedziby Opery Bałtyckiej, współprowadzonej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wynika z obecnego katastrofalnego stanu technicznego i funkcjonalnego budynku.

### **Wsparcie decyzyjne władz centralnych:**

Zapewnienie finansowania przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego środkami budżetowymi i unijnymi budowy nowej siedziby Opery Bałtyckiej na terenach postoczniovych z zachowaniem tradycji i historii miejsca, na końcu Drogi do Wolności. Z założenia obiekt operowy, jako hołd wdzięczności i pamięci o roli stoczniovców w zrywach wolnościowych 1970, 1980 i 1989 roku powinien nawiązywać do industrialnych elementów stoczniovych, jak pozostawione dźwigi – stanowiące już obecnie symbol Gdańska.